

7 Ιουνίου, 1996

[ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΠΗΝΕΛΟΠΗ Α. ΠΕΤΣΑ, ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΚΟΥΚΚΙΔΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ,

Αιτήτριες,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ/Η ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΥΓΕΙΑΣ ΛΑΓΟΥΔΕΡΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ (ΑΡ. 2),

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 521/94)

Επίταξη — Φύση — Σκοπός δημόσιας ωφέλειας — Συνάρτησή της με
απαλλοτρίωση — Νόμιμη η επίταξη στην εξετασθείσα υπόθεση.

5 Οι αιτήτριες προσέβαλαν το διάταγμα επίταξης της ιδιοκτησίας
τους.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφά-
σισε ότι:

10 Οι λόγοι στους οποίους βασίζεται ο δικηγόρος των αιτητριών και
τα νομικά σημεία που επικαλείται είναι ταυτόσημα σε γενικές γραμ-
μές με εκείνα που πρόβαλε στην *Πέτσα κ.ά. v. Δημοκρατίας (αρ. 1)*
(1996) 4 Α.Α.Δ. 1485. Στην *Πέτσα* προσβαλλόταν η εγκυρότητα της
15 απαλλοτριώσεως από την Επιτροπή Δημόσιας Υγείας Λαγονδερών και
συναφώς προς αυτήν η προγενέστερη απόρριψη της ένστασης των αι-
τητριών εναντίον της γνωστοποίησης της πρόθεσης της αρχής να προ-
βεί στην απαλλοτρίωση του κτήματος. Της υπόθεσης *Πέτσα* επελήφθη
ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου.

20 Το Δικαστήριο συμφωνεί απόλυτα με την απόφαση και κατάληξη
του Προέδρου του Δικαστηρίου. Είναι ξεκάθαρο ότι η επίταξη κρίθη-
κε αναγκαία για τον ίδιο σκοπό δημόσιας οφέλειας όπως και η απαλ-
λοτρίωση. Δηλαδή για την κατασκευή, βελτίωση και ανάπτυξη δρό-
μων της Δημοκρατίας και η επίταξη της ιδιοκτησίας των αιτητριών

επιβαλλόταν για την κατασκευή δρόμου μέσα στο χωριό Λαγουδερά της Επαρχίας Λευκωσίας. Η ανάγκη εκτέλεσης του έργου καταφαίνεται από τα στοιχεία των φακέλων.

Το διάταγμα επίταξης χρησιμοποιήθηκε στην περίπτωση αυτή σαν παρεμπίπτον μέτρο μέχρι την ολοκλήρωση του μόνιμου μέτρου της απαλλοτρίωσης της περιουσίας των αιτητριών προς πραγμάτωση του σκοπού για τον οποίο έγινε. **Γιαννούλα Χριστοδουλίδου κ.ά. ν. Κυπριακής Δημοκρατίας.** 5

Η επίταξη είναι εκτελεστικό και προσωρινό μέτρο, είναι προσωρινή στέρηση της κατοχής, χρήσης και κάλυψης της ιδιοκτησίας. Ενώ η αναγκαστική απαλλοτρίωση είναι μόνιμο μέτρο στέρησης της ιδιοκτησίας για τους σκοπούς που αναφέρονται στο Σύνταγμα και με τη διαδικασία που προβλέπεται στη σχετική νομοθεσία. 10

Τα θέματα που προσβάλλονται στην παρούσα υπόθεση αφορούν την ίδια περιουσία, τα ίδια γεγονότα και τους ίδιους διαδίκους με την υπόθεση **Πέτσα**. Δε διαπιστώνεται λόγος που να δικαιολογεί την ακύρωση αναφορικά με την επίταξη της ακίνητης ιδιοκτησίας των αιτητριών, που εν πάση περιπτώσει ακολούθησε το διάταγμα απαλλοτρίωσης που κρίθηκε σαν απόλυτα νόμιμο. 20

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα. 25

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Χριστοδουλίδου κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 2766.

Προσφυγή. 30

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των Καθ' ων η αίτηση να επιτάξουν την ακίνητη ιδιοκτησία των αιτητριών.

Στ. Κιττής, για τον Αιτητή. 35

Γ. Στυλιανίδης, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult. 40

ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ.: Με την παρούσα προσφυγή οι αιτήτριες ζητούν από το Δικαστήριο την πιο κάτω θεραπεία, όπως την έχει διατυπώσει ο δικηγόρος τους:

“Δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να κηρύσσεται άκυρη και χωρίς νομικό αποτέλεσμα η Α.Δ.Π. 512 που δημοσιεύτηκε στις 31.3.94 στην επίσημη εφημερίδα αναφορικά με την επίταξη ακίνητης ιδιοκτησίας των αιτητριών.”

5

Τα γεγονότα της υπόθεσης είναι τα ακόλουθα. Το Ανώτατο Δικαστήριο με απόφασή του ημερομηνίας 9.3.94 στις προσφυγές 509/93 και 510/93 ακύρωσε διατάγματα απαλλοτρίωσης και επίταξης για τον λόγο ότι στο πρακτικό για την απόρριψη της ένστασης η τοπική αρχή υπέγραψε σαν Χωρική Αρχή και όχι σαν Επιτροπή Δημόσιας Υγείας.

Υστερα από την ακύρωση των διαταγμάτων απαλλοτρίωσης και επίταξης η Επιτροπή Δημόσιας Υγείας των Λαγουδερών με επιστολή της ημερομηνίας 23.3.94 ζήτησε να προωθηθεί εκ νέου η διαδικασία της απαλλοτρίωσης.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας με επιστολή του ημερομηνίας 28.3.94 ετοίμασε σχέδιο και περιγραφή της ακίνητης ιδιοκτησίας που προβλέπετο να απαλλοτριωθεί και να επιταχθεί. Η Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας με επιστολή της ημερομηνίας 28.3.94 ζήτησε από τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών να προβεί στην δημοσίευση νέας γνωστοποίησης απαλλοτρίωσης και νέου διατάγματος επίταξης. Η Διοίκηση με άλλη επιστολή της ημερομηνίας 28.3.94 ζήτησε από τον κοινοτάρχη Λαγουδερών να τοιχοκολλήσει σε περίοπτο μέρος του χωριού, αντίγραφο γνωστοποίησης απαλλοτρίωσης και διατάγμα επίταξης. Ο κοινοτάρχης Λαγουδερών πιστοποίησε ότι στις 5.4.94 τοιχοκόλλησε σε περίοπτο μέρος το αντίγραφο της πιο πάνω γνωστοποίησης απαλλοτρίωσης και διατάγματος επίταξης.

Η νέα γνωστοποίηση απαλλοτρίωσης και το νέο διάταγμα επίταξης δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας με αριθμό 2870 και ημερομηνία 31.3.94 ως ΔΠ 438 και 512 αντίστοιχα.

Εναντίον της σκοπούμενης απαλλοτρίωσης υποβλήθηκε ένσταση από την Πηνελόπη Πέτσα, ημερομηνίας 13.4.94. Η Επιτροπή Δημόσιας Υγείας Λαγουδερών εξέτασε την ένσταση σε συνεδρία της ημερομηνίας 10.11.94 και την απέρριψε. Η αιτήτρια με επιστολή της ημερομηνίας 3.5.94 προς τον Διευθυντή Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, η οποία κοινοποιήθηκε μεταξύ άλλων και στο γραφείο του Επάρχου Λευκωσίας, τον πληροφόρησε ότι υπέβαλε ένσταση εναντίον της πιο πάνω σκοπούμενης απαλλο-

τρίωσης. Την ίδια επιστολή η αιτήτρια απέστειλε και στον Υπουργό Εσωτερικών.

Η Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας με επιστολή της ημερομηνίας 18.11.94 προς τον Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών, συμφώνησε με την απόφαση της Απαλλοτριούσας Αρχής και σύστησε απόρριψη της ένστασης. Το αντίγραφο της επιστολής έχει επισυναφθεί στην ένσταση που καταχωρήθηκε από τους καθ' ων η αίτηση και είναι παράρτημα 1 ενώπιόν μου.

Οι λόγοι στους οποίους βασίζεται ο δικηγόρος των αιτητριών και τα νομικά σημεία που επικαλείται είναι ταυτόσημα σε γενικές γραμμές με εκείνα που πρόβαλε στην **Πέτσα ν. Δημοκρατίας (αρ. 1)** (1996) 4 Α.Α.Δ. 1485. Στην **Πέτσα** προσβαλλόταν η εγκυρότητα της απαλλοτριώσεως από την Επιτροπή Δημόσιας Υγείας Λαγουδερών και συναφώς προς αυτήν η προγενέστερη απόρριψη της ένστασης των αιτητριών εναντίον της γνωστοποίησης της πρόθεσης της αρχής να προβεί στην απαλλοτρίωση του κτήματος. Της υπόθεσης **Πέτσα** ετελήθη ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου Γ. Πικής, ο οποίος ανέφερε τα ακόλουθα στις σελίδες 1486 και 1488 της απόφασης που δόθηκε στις 31.5.96.

“Με την προσφυγή προσβάλλεται η εγκυρότητα της απαλλοτριώσεως (από την Επιτροπή Δημόσιας Υγείας Λαγουδερών) και, συναφώς προς αυτή, η προγενέστερη απόρριψη της ένστασης των αιτητριών εναντίον της Γνωστοποίησης της πρόθεσης της Αρχής να προβεί στην απαλλοτρίωση του κτήματος.

Το παράπονο που σχετίζεται με την ένσταση αφορά την απόρριψή της σε χρονικό διάστημα το οποίο υπερέβαινε τις 30 μέρες, αντίθετα προς τις διατάξεις του Αρθρου 29 του Συντάγματος. Η παρέκλιση στο σημείο αυτό θεραπεύθηκε με την απόρριψη της ένστασης. Οι λόγοι της απόρριψης συναρτώνται με το εύλογο του Διατάγματος (της μόνης εκτελεστής πράξης), η εγκυρότητα του οποίου αποτελεί το επίδικο θέμα της προσφυγής - (βλ. **Λουκά και Άλλοι ν. Δημοκρατίας** (1990) 3 Α.Α.Δ. 812, **Σταυρίδη και Άλλοι ν. Δημοκρατίας** (1992) 3 Α.Α.Δ. 303).

Δύο είναι οι ουσιαστικοί λόγοι για τους οποίους προσβάλλεται το Διάταγμα:-

Ο πρώτος προκύπτει από τον ισχυρισμό ότι, με τη δημιουργία του πεζόδρομου, δεν προάγεται το δημόσιο συμφέρον, το οποίο επικαλείται η Αρχή, γιατί αυτός προορίζεται να εξυπηρετήσει μόνο περιορισμένο αριθμό ατόμων, εκείνων που τα

ακίνητά τους εφάπτονται αυτού. Ισχυρίζονται ότι δεν πρόκει-
ται για δημόσιο δρόμο, αλλά για δίοδο, η κατασκευή της οποί-
ας σκοπεί αποκλειστικά στην εξυπηρέτηση των κατοίκων, τα
5 κτήματα των οποίων συνορεύουν με αυτή. Οι καθ' ων η αίτηση
απαντούν ότι η κατασκευή του δρόμου είναι αναγκαία για τη
χρήση, όχι μόνο των κατόχων των κτημάτων που κείνται ένθεν
και ένθεν του δρόμου, αλλά και για τη διακίνηση του κοινού
στο κεντρικό εκείνο τμήμα της κοινότητας.

10 Το δημόσιο συμφέρον συναρτάται με την προαγωγή των
σκοπών για τους οποίους επιδιώκεται η απαλλοτρίωση, που,
στην προκείμενη περίπτωση, σχετίζονται με τη βελτίωση του
οδικού δικτύου της κοινότητας. Οι σκοποί αυτοί δεν περιορί-
ζονται στην εξυπηρέτηση των κατόχων των άμεσα επηρεαζομέ-
15 νων κτημάτων, αλλά εκτείνονται στην εξυπηρέτηση του κοινού,
γενικά, με τη δημιουργία πεζόδρομου σε κεντρικό σημείο της
κοινότητας. Δεν έχει τεθεί τίποτε ενώπιόν μου το οποίο να δη-
μιουργεί αμφιβολίες ως προς την προαγωγή του στόχου αυτού,
μέσω της εκπλήρωσης του Διατάγματος Απαλλοτρίωσης. Προ-
20 κύπτει ότι η εκτέλεση του έργου θα επιφέρει τη βελτίωση του
οδικού δικτύου της κοινότητας.

Ο δεύτερος λόγος, για τον οποίο προσβάλλεται το Διάταγ-
μα Απαλλοτρίωσης, αφορά την εξουσία της Χωριτικής Αρχής
25 να προβαίνει σε απαλλοτριώσεις για την κατασκευή δημόσιων
δρόμων μέσα στην κοινότητα.

Οι αιτήτριες εισηγήθηκαν ότι μόνο για τη δημιουργία ατρα-
πών και χωματόδρομων παρέχεται εξουσία σε χωριτική αρχή
30 να απαλλοτριώνει ακίνητα. Η ένσταση των αιτητριών στο πα-
ραδεκτό της απαλλοτρίωσης θεμελιώνεται στις διατάξεις του
Άρθρου 7(1) του περί Δημοσίας Υγείας (Χωρίων) Νόμου, ΚΕΦ.
259, όπως διαμορφώθηκε με το Άρθρο 3 του Ν 81/63.

35 Σε δύο, τουλάχιστον, προηγούμενες δικαστικές αποφάσεις
κρίθηκε ότι η εξουσία της χωριτικής αρχής για τη διενέργεια
απαλλοτριώσεων, για βελτίωση και ανάπτυξη του χωριού, πε-
ριλαμβάνει και έργα που αποβλέπουν στη βελτίωση και ανά-
πτυξη του οδικού δικτύου της κοινότητας - (Βλ. *Γεωργίου v.*
40 *Γενικού Εισαγγελέας της Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 1206
και *Συμεού v. Δημοκρατίας* (1992) 4 Α.Α.Δ. 4438). Συμφωνώ με
την ερμηνεία αυτή και την υιοθετώ. Το οδικό δίκτυο είναι πρω-
ταρχικής σημασίας στη βελτίωση των συνθηκών διακίνησης
εντός του χωριού και συμβάλλει στην ανάπτυξη της κοινότη-

τας.

Δε διαπιστώνω λόγο που να δικαιολογεί την ακύρωση του Διατάγματος Απαλλοτριώσης.

5

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.”

Συμφωνώ απόλυτα με την απόφαση και κατάληξη του Προέδρου του Δικαστηρίου. Είναι κατά τη γνώμη μου ξεκάθαρο ότι η επίταξη κρίθηκε αναγκαία για τον ίδιο σκοπό δημόσιας οφέλειας όπως και η απαλλοτριώση. Δηλαδή για την κατασκευή, βελτίωση και ανάπτυξη δρόμων της Δημοκρατίας και η επίταξη της ιδιοκτησίας των αιτητριών επιβαλλόταν για την κατασκευή δρόμου μέσα στο χωριό Λαγουδερά της Επαρχίας Λευκωσίας. Η ανάγκη εκτέλεσης του έργου καταφαινεται από τα στοιχεία των φακέλων.

10

15

Το διάταγμα επίταξης χρησιμοποιήθηκε στην περίπτωση αυτή σαν παρεμπίπτον μέτρο μέχρι την ολοκλήρωση του μόνιμου μέτρου της απαλλοτριώσης της περιουσίας των αιτητριών προς πραγμάτωση του σκοπού για τον οποίο έγινε. **Γιαννούλα Χριστοδουλίδου κ.ά. v. Κυπριακής Δημοκρατίας** (1990) 3 Α.Α.Δ. 2766.

20

Η επίταξη είναι εκτελεστικό και προσωρινό μέτρο, είναι προσωρινή στέρηση της κατοχής, χρήσης και κάρπωσης της ιδιοκτησίας. Ενώ η αναγκαστική απαλλοτριώση είναι μόνιμο μέτρο στέρησης της ιδιοκτησίας για τους σκοπούς που αναφέρονται στο Σύνταγμα και με τη διαδικασία που προβλέπεται στη σχετική νομοθεσία.

25

Όπως έχω ήδη αναφέρει τα θέματα που προσβάλλονται στην παρούσα υπόθεση αφορούν την ίδια περιουσία, τα ίδια γεγονότα και τους ίδιους διαδίκους με την υπόθεση 176/95. Δεν διαπιστώνω λόγο που να δικαιολογεί την ακύρωση αναφορικά με την επίταξη της ακίνητης ιδιοκτησίας των αιτητριών, που εν πάση περιπτώσει ακολούθησε το διάταγμα απαλλοτριώσης που κρίθηκε σαν απόλυτα νόμιμο.

35

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα. Η επίδικη απόφαση επικυρώνεται στην ολότητά της, βάσει του άρθρου 146.4(α) του Συντάγματος.

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.